

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Кафедра таксації лісу та лісового менеджменту

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Директор ННІ лісового і
садово-паркового господарства
_____ Роман ВАСИЛИШИН
“ ____ ” _____ 2025 р.

«СХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри таксації лісу
та лісового менеджменту
протокол № 10 від 28.05.2025 р.
Завідувач кафедри
_____ Андрій БІЛОУС

«РОЗГЛЯНУТО»

Гарант ОП «Лісове господарство»
Гарант ОП
_____ Олександр БАЛА

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Управління лісогосподарським виробництвом»

Галузь знань Н «Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина»

Спеціальність Н4 «Лісове господарство»

Освітня програма «Лісове господарство»

ННІ лісового і садово-паркового господарства

Розробник: Блищик В. І., доцент кафедри таксації лісу та лісового менеджменту, к. с.-г. н., доц.

Київ – 2025 р.

Опис навчальної дисципліни

Навчальний курс «Управління лісогосподарським виробництвом» полягає у наданні магістрантам системи знань з управління лісогосподарським виробництвом, які необхідні їм для успішного здійснення професійної діяльності на первинних посадах випускників магістратури за спеціальністю «Лісове господарство». Лісове господарство як складний комплекс, де функціонують в тісній взаємодії соціально-економічні та екологічні системи, потребує відповідного кваліфікованого управління. Завданням курсу є допомогти магістрантам опанувати теоретичними основами та практичними навиками самостійної управлінської діяльності, а також зорієнтувати їх на самостійне поновлення знань з управління. Студенти повинні володіти системним підходом в управлінні виробництвом, вміти здійснювати організаційне, функціональне й посадове регламентування, оформляти основні управлінські документи, готувати й приймати типові управлінські рішення, оцінювати особисті й ділові якості працівників у базових підприємствах лісової галузі.

Навчальна дисципліна «Управління лісогосподарським виробництвом» є прикладною, базується на економічних, лісівничих, технологічних дисциплінах і є однією із завершальних у формуванні системи знань за освітнього ступеня «Магістр».

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	Магістр	
Спеціальність	Н4 Лісове господарство	
Освітня програма	Лісове господарство	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Обов'язкова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	2	
Форма контролю	Екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	Форма здобуття вищої освіти	
	денна	заочна
Курс (рік підготовки)	1	1
Семестр	1	1
Лекційні заняття	30 год.	8 год.
Практичні, семінарські заняття	15 год.	8 год.
Лабораторні заняття	-	-
Самостійна робота	75 год.	104 год.
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	3 год.	

1. Мета, завдання та компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни полягає у наданні магістрантам системи знань з управління лісогосподарським виробництвом, які необхідні їм для успішного здійснення професійної діяльності на первинних посадах випускників магістратури за спеціальністю «Лісове господарство».

Завданням курсу є допомогти магістрантам опанувати теоретичними основами та практичними навиками самостійної управлінської діяльності, а також зорієнтувати їх на самостійне поновлення знань з управління.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі лісового та мисливського господарства або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

загальні компетентності (ЗК):

ЗК 2. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 4. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 5. Здатність розробляти проекти та управляти ними.

спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

СК 4. Здатність розробляти та реалізовувати поточні та стратегічні плани розвитку підприємств лісової галузі, беручи до уваги ресурси, ризики, а також економічні, правові та екологічні аспекти.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 1. Спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки у сфері лісового господарства та є основою для оригінального мислення, забезпечення сталого розвитку та проведення досліджень.

ПРН 3. Приймати ефективні рішення з питань лісового господарства, у тому числі у складних і непередбачуваних умовах; прогнозувати його розвиток; визначати фактори, що впливають на досягнення поставлених цілей; аналізувати і порівнювати альтернативи; оцінювати ризики та імовірні наслідки рішень.

ПРН 4. Відшуковувати необхідні дані в науковій літературі, базах даних та інших джерелах, аналізувати та оцінювати ці дані.

ПРН 5. Здійснювати управління складною діяльністю у сфері лісового господарства та у ширших контекстах, забезпечувати якість, оцінювати ефективність і результативність діяльності.

ПРН 7. Розробляти та реалізовувати наукові та прикладні проекти у сфері лісового господарства з урахуванням доступних ресурсів та ризиків, а також економічних, правових та екологічних аспектів.

ПРН 8. Розробляти та вдосконалювати технологічні і виробничі процеси,

впроваджувати сучасні цифрові технології. Застосовувати сучасні експериментальні та математичні методи, цифрові технології та спеціалізоване програмне забезпечення для розв’язання складних задач лісового та мисливського господарства.

РН 11. Застосовувати сучасні експериментальні та математичні методи, цифрові технології та спеціалізоване програмне забезпечення для розв’язання складних задач лісового та мисливського господарства.

2. Програма та структура навчальної дисципліни для:

– повного терміну денної (заочної) форми здобуття вищої освіти.

Назви змістовних модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма							заочна форма					
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Модуль 1. Теоретичні основи управління та його особливості в лісовому господарстві													
Тема 1. Вступ. Предмет та завдання курсу	1-2	13	3	1			9	13	1	1			11
Тема 2. Цілі та функції управління виробництвом	3-4	15	4	2			9	15	1	1			13
Тема 3. Структура управління лісовим господарством	5-6	16	4	2			10	16	1	1			14
Тема 4. Методи управління	7-8	16	4	2			10	16	1	1			14
Разом за модулем 1		60	15	7			38	60	4	8			52
Модуль 2. Кадрове, інформаційне та науково-технічне забезпечення управління лісогосподарським виробництвом													
Тема 5. Кадри в системі управління	9-10	20	5	4			11	20	2	1			17
Тема 6. Інформаційне забезпечення управління	11-12	20	5	2			13	20	1	1			18
Тема 7. Підготовка, прийняття та реалізація управлінських рішень	13-15	20	5	2			13	20	1	2			17
Разом за модулем 2		60	15	8			37	60	4	4			52
Усього годин		120	30	15			75	120	8	8			104

3. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Вступ. Предмет та завдання курсу	3
2	Цілі та функції управління виробництвом	4
3	Структура управління лісовим господарством	4
4	Методи управління	4
5	Кадри в системі управління	5
6	Інформаційне забезпечення управління	5
7	Підготовка, прийняття та реалізація управлінських рішень	5
	Всього	30

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Вивчення виробничої структури та розробка оптимальної структури управління базового підприємства галузі лісового господарства	4
2	Аналіз кваліфікаційних характеристик працівників підприємств галузі ЛГ України, та самооцінка власної готовності до роботи на посадах	2
3	Розробка посадових інструкцій для первинних посад, на які заступають випускники спеціальності «Лісове господарство» з ОС «Магістр»	2
4	Оцінка ділових якостей персоналу, атестація працівників в підприємствах галузі ЛГ України та її юридичні наслідки	3
5	Документаційне забезпечення управління та ознайомлення з техніко-економічними документами, які використовуються в управлінні ЛГ виробництвом	2
6	Порядок підготовки, прийняття та оформлення проектів управлінських рішень	2
	Всього	15

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Реформування управління лісової галузі України: виклики, загрози, перспективи	18
2	Осмислення сутності й значення світоглядної компетентності лісівників у забезпеченні ними збалансованого природокористування	18
3	Ознайомлення з типологією особистостей людини, визначення власного типу особистості та своїх схильностей до управлінської діяльності	17
4	Управлінська діяльність лісничого: виробнича ситуація і основні етапи її розв'язання	22
	Всього	75

6. Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- екзамен;
- модульні тести;
- захист лабораторних робіт;
- інші види.

7. Методи навчання:

- словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
- практичний метод (лабораторні заняття);
- наочний метод (метод ілюстрацій, метод демонстрацій);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування);
- відеометод (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
- самостійна робота (виконання завдань);
- інші види.

8. Оцінювання результатів оцінювання.

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Модуль 1. Теоретичні основи управління та його особливості в лісовому господарстві		
ПР № 1. Вивчення виробничої структури та розробка структури управління лісництвом базового підприємства лісової галузі	РН 1, 4, 11. Оволодіти системним підходом в баченні й формуванні виробничої структури й структури управління базового підприємства лісової галузі. Усвідомити кваліфікаційні вимоги до працівників, посади яких мають право займати фахівці зі спеціальності «Лісове господарство». Знати методи оцінки особистих і ділових якостей працівників, порядок проведення атестації працівників.	12
ПР № 2. Аналіз кваліфікаційних характеристик працівників підприємств галузі ЛГ України, та самооцінка власної готовності до роботи на посадах		12
СР № 1. Розробка розгорнутої структури управління базового лісгосподарського підприємства		12
СР № 2. Розробка посадової інструкції та аналіз структури, функцій та завдань ДАЛР України		14
Модульний контроль № 1		24
Модульний контроль № 2		26
Всього за модулем 1		100

Модуль 2. Кадрове, інформаційне та науково-технічне забезпечення управління лісогосподарським виробництвом		
ПР № 3. Документаційне забезпечення управління та ознайомлення з техніко-економічними документами, які використовуються в управлінні ЛГ виробництвом	РН 3, 5, 7, 8. Розуміти значення світогляду керівника в здійснюваній ним управлінській діяльності. Знати за сутнісними й класифікаційними ознаками систему основних документів загального управлінського й суто галузевого характеру. Вміти аналізувати виробничі ситуації й розробляти та оформлювати в письмовій формі проекти управлінських рішень.	11
ПР № 4. Порядок підготовки, прийняття та оформлення проектів управлінських рішень		11
СР № 3. Ознайомлення з типологією особистостей людини, визначення власного типу особистості та своїх схильностей до управлінської діяльності		14
СР № 4. Управлінська діяльність лісничого: виробнича ситуація і основні етапи її розв'язання		14
Модульний контроль № 3		20
Модульний контроль № 4		30
Всього за модулем 2		100
Навчальна робота	$(M1 + M2)/2 * 0,7 \leq 70$	
Екзамен	30	
Всього за курс	$(\text{Навчальна робота} + \text{екзамен}) \leq 100$	

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамени/заліки)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Курсові роботи, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу відповідно до ДСТУ 8302:2015.
Політика щодо відвідування	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із директором інституту).

9. Навчально-методичне забезпечення

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn - <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=1816>);
- Рибак В.О., Рябченко В.І. Управління лісогосподарським виробництвом. Навчальний посібник. К.: Фітосоціоцентр, 2014. 470 с.;
- методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм здобуття вищої освіти.

10. Рекомендовані джерела інформації

Основна

1. Рибак В.О., Рябченко В.І. Управління лісогосподарським виробництвом. Навчальний посібник. К.: Фітосоціоцентр, 2014. 470 с.
2. Барбак Т.О., Марчук Ю.М., Ірклієнко С.П., Іванченко В.В., Никитюк П.А. Довідник працівника, відповідального за кадрову роботу на підприємствах лісового господарства України; «Укрцентркадриліс», Боярка, 2008. 199 с.
3. Кваліфікаційний довідник працівників лісового господарства України.
4. Завадський Й.С. Менеджмент. Т.1. Видання друге. К.: Україно-фінський інститут менеджменту й бізнесу, 1998. 542 с.
5. Бєсєдін М.О., Нагаєв В.М. Основи менеджменту: оцінно-ситуаційний підхід (модульний варіант): Підручник. К.: Центр навчальної літератури, 2005. 496 с.
6. Діденко А.Н. Сучасне діловодство: навч. посібник. 5-те вид. К.: Либідь, 2006. 384 с.
7. Лісовий Кодекс України (Затверджено постановою Верховної Ради України № 3853-12 від 21.01.94 р. із останніми змінами від 08.04.2012 р.). Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3852-12>.
8. Платонов С.В., Третьак В.И., Черкасов В.В. Искусство управленческой деятельности. К.: ООО «Издательство Либра», 1996. 416 с.
9. Пушкар Р.М., Тарнавська Н.П. Менеджмент: теорія та практика. Підручник. 2-ге вид., перероб. і доп. Тернопіль: Карт-бланш, 2003. 490 с.
10. Хміль Ф.І. Основи менеджменту: Підручник. К.: Академвидав, 2003. 608 с.

Допоміжна

1. Глушник С.В., Дияк О.В., Шевчук С.В. Сучасні ділові папери: навч. посібник для вищ. та серед. спец. навч. закладів. К.: А.С.К., 1998. 174 с.
2. Виноградський М.Д., Беляєва С.В., Виноградська А.М., Шканова О.М. Управління персоналом: навч. посіб. К.: Центр навчальної літератури, 2006. 504 с.
3. Кредісов А.І., Панченко Є.Г., Кредісов В.А. Менеджмент для керівників. К.: “Знання”, КОО, 1999. 556 с.
4. Лукашевич Н.П. Самоменеджмент. Теория и практика. Учебник. К.: Ника-Центр, 2007. 344 с.

5. Туленков М.В. Концептуальні засади організації сучасного менеджменту: Монографія. Київ-Ніжин: ТОВ "Видавництво "Аспект-Поліграф", 2006. 312 с.

Інформаційні ресурси

З метою вивчення дисципліни «Управління лісогосподарським виробництвом» можуть використовуватись документи в інформаційних системах (бібліотеках, архівах, фондах тощо), зокрема:

1. Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського. Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>
2. Офіційний сайт Державного агентства лісових ресурсів України. Режим доступу: <https://forest.gov.ua/>
3. Програма «Правозастосування й управління в лісовому секторі країн східного регіону дії європейського інструменту сусідства та партнерства». Режим доступу: <http://www.fleg.org.ua/>
5. Удосконалення організаційно-правового забезпечення державного контролю в лісовому господарстві. Режим доступу: http://www.enpi-fleg.org/site/assets/files/2119/report_storchous_improving_organizational_and_legal_aspects_state_control.pdf
6. Загальна оцінка стану управління лісами в Україні. Режим доступу: http://www.enpi-fleg.org/site/assets/files/2122/report_storozhuk_forest_governance_assessment.pdf
7. Публічні звіти Держлісагентства. Режим доступу: <https://forest.gov.ua/agentstvo/komunikaciyi-z-gromadskistyuu/publiczni-zviti-derzhlisagentstva>